

DĚJINY SÝPKY A NĚKDEJŠÍHO PANSKÉHO SÍDLA V LOUCE

Dalibor Hodeček, Brno

Někdejší šlechtické sídlo prošlo v průběhu posledních pěti set let mnoha stavebními proměnami. Ty souvisely nejenom s osobním vkusem a potřebami majitelů, ale též se změnami funkce objektu. Renesanční zámek byl ve třicátých letech 18. století přestavěn na sýpku. Chátrající budovu relativně nedávno prohlásil stát za nemovitou kulturní památku. Nynější majitel zahájil před několika lety její postupnou obnovu.

Areál bývalého zámku s hospodářským dvorem se nachází přibližně uprostřed obce Louka v okrese Hodonín. Severně vybíhá svah Stará hora, na jihu protéká potok Velička. Na východní straně areál bezprostředně obchází místní silnice. Donedávna zdánlivě nezajímavý a zanedbaný objekt nevzbuzoval větší pozornost odborné ani laické veřejnosti. Teprve podrobný archivní a stavebně historický průzkum uskutečněný v roce 2011 přinesl řadu důležitých poznatků k historii objektu. Jejich rekapitulace je předmětem následujícího příspěvku.

Počátky obce jsou předmětem mnohých spekulací.¹ Na tomto místě se nemá smysl jimi podrobně zabývat, neboť první hodnověrnou písemnou zmínkou o Louce je zpráva z roku 1378, kdy Albert ze Šternberka řečený ze Světlova dal své manželce Anežce věno ve výši 1000 kop grošů pražských, které jí pojistil mj. na obci Boršicích a právě na Louce. V Louce žádné opevněné sídlo v tomto zápisu v zemských deskách zmiňováno není. Je tudíž pravděpodobné, že tvrz zde tehdy neexistovala.² V roce 1412 pak Louku spolu s dalším rozsáhlým majetkem získal od Elišky ze Světlova, dcery Alberta ze Šternberka a vdovy po Vokovi z Kravař, Jaroslav ze Šternberka jinak též z Veselí.³ Louka tak přešla z boršického panství pod patrimoniální správu ve Veselí nad Moravou. V majetku Šternberků se obec nacházela i po ukončení husitských válek. Teprve v roce 1447 ji nechal Zdeněk ze Šternberka a z Konopiště připsat Mikulášovi z Vojslavic.⁴ Ten spolu s Loukou získal celé veselské panství. V roce 1448 pojistil na tomto zboží (mj. na Louce) své manželce Dorotě z Jablonného 500 kop grošů.⁵ V držení tohoto rodu pak Louka zůstala až téměř do konce 15. století. V roce 1493 připsal Václav z Vojslavic a na Vnorovách své manželce Zuzaně z Prostějova na svém majetku včetně Louky věno ve výši 200 zlatých uherských.⁶ Avšak ještě v témž roce loucký statek získal Jan z Kunovic, který ho přičlenil ke kunovickému panství.⁷ Ten pak v roce 1502 pojistil na celém svém zboží své manželce Barboře z Pruskova věno 5000 zlatých.⁸

Po celé 15. století se v písemných pramenech neobjevuje žádná zpráva o zdejší tvrzi. Kdyby existovala, jistě by jako významná majetková hodnota byla v zemských deskách zapísána. Jako příklad lze uvést tvrz v nedalekém Strání, která je v darování z roku 1502 výslovně uvedena.⁹ Část literatury sice uvádí, že tvrz v Louce ve 14. století stála a v 16. století zanikla, avšak toto tvrzení je neopodstatněné.¹⁰ Kromě absence výslovných písemných zmínek potvrzuje tuto hypotézu skutečnost, že se po Louce nikdo nepsal, a tudíž zde žádný příslušník nižší šlechty nesídlil.¹¹ Jan z Kunovic využíval zejména svých sídel v Kunovicích, Uherském Ostrohu, Hluku, Uherském Brodu, Strání aj. Pohodlí těchto pozdně gotických tvrzí s ním nejdříve sdílela již zmiňovaná Barbora z Pruskova (zemřela před rokem 1510) a později jeho druhá manželka Magdalena z Boskovic (zemřela roku 1551).¹² Nicméně patrně někdy na počátku 16. století v Louce drobné šlechtické sídlo vzniklo. Zaujímaloby přibližně jižní polovinu délky objektu. Součástí jednopatrové nepodsklepené stavby byl i malý

rizalit, jakási „věžička“, jež se od západu přimyká k jihozápadnímu nároží budovy. Přízemí „věžičky“ bylo sklenuto valeně, patro pak jedním polem jednoduché křížové klenby, z níž se dochovaly výběhy. Okna byla obdélná, v segmentově sklenutých nikách, opatřená zřejmě kamennými ostěními profilovanými jednoduchým okosením. Tento objekt postrádal zřetelnější fortifikační prvky a od počátku měl spíše charakter záměčku než tvrze.¹³

Celkový pohled na sýpku z roku 1928. Uloženo v: Moravský zemský archiv v Brně, Státní okresní archiv v Hodoníně, fond Archiv obce Louka, inv. č. 1, kniha č. 1 (Pamětní kniha obce z let 1924–1956), s. 58.

Klíčovou událostí pro dějiny sledovaného objektu je až úmrtí Jana staršího z Kunovic v roce 1545. Pozůstalost si rozdělili jeho čtyři synové. Jetřich (zemřel 1582) získal Uherský Brod, Arkleb (zemřel 1555) Uherský Ostroh, Jaroslav (zemřel 1563) Hluk a Jan mladší (zemřel 1566) se začal psát po Louce. Poprvé je Jan mladší z Kunovic s tímto predikátem uveden jako svědek na testamentu Burjana Světlovského z Vlčnova ze dne 13. listopadu 1549 a poté ještě několikrát, například v roce 1560.¹⁴ Je tedy evidentní, že dočasně vznikl zcela samostatný loucký statek a jeho majitel si zde začal budovat vlastní sídlo odpovídající jeho společenskému postavení. Stalo se tak nepochybně v letech následujících po úmrtí Jana staršího z Kunovic, tedy po roce 1545. Přestavba byla jistě dokončena před rokem 1566.

Hraniční a hospodářská mapa dvora Louka z roku 1908 (výřez). Šipka směřuje na sýpku. Uloženo v: ČR-Moravský zemský archiv v Brně, fond F 132 Lichtenštejnská katastrální správa Olomouc 1775–1941, inv. č. 1483.

Při přestavbě na renesanční zámek byla ubourána severní stěna starší budovy a celý objekt prodloužen severním směrem zhruba na dvojnásobek své původní délky. Tato nová část byla celá podsklepena rozsáhlým valeně sklenutým prostorem, přístupným od západu (z areálu dvora) schodištěm, umístěným v samostatném přízemním rizalitu. Nadzemní část byla rovněž jednopatrová, s velkými obdélnými okny v segmentových nikách. V úrovni patra se nacházela krytá pavlač, z níž vedly do interiéru nejméně dva vstupy. Patro bylo s největší pravděpodobností plochostropé. Fasáda budovy byla zdobena dekorativní malbou, z níž se dochovaly jen nepatrné zbytky. Středem přízemí vedl ve směru východ – západ valeně sklenutý průjezd. V nejsevernější části přízemí vznikla největší přízemní místnost zřejmě s obytnou funkcí. Ta byla přístupná z průjezdu portálem v rozevřené segmentové nise. Ze tří stran ji osvětlovaly dvojice oken v širokých nikách. Přestavěno bylo přízemí starší části. Byly sem vloženy nové příčky a valené klenby, členěné dvojbokými výsečemi, vstřícnými nebo styčnými. Ve stěnách místností bylo zřízeno množství nízkých, nepravidelnými segmenty sklenutých nik, sloužících zřejmě jako odkládací prostory.¹⁵

Nový majitel proslulý svou učeností, literárním rozhledem a diplomatickým umem zde žil s manželkou Kateřinou z Kornic (zemřela v roce 1562) a dcerou Magdalenou (zemřela neprovdána v roce 1564).¹⁶ Jakožto příslušník reformované církve poskytoval na svých statcích útočiště nábožensky pronásledovaným osobám. Někdy na počátku šedesátých let 16. století v Louce jako jeho host pobýval Bernardino Ochino (1487–1564), italský náboženský reformátor a příznivec tzv. Antitrinitářského hnutí.¹⁷ Jan z Kunovic byl jedním z pobočníků zemského hejtmana Pertolda z Lipé, s nímž se účastnil tureckých válek. To se mu též stalo osudným, neboť dne 28. září 1566 v 17:15 v bojích o město Ráb zemřel. O týden později byl pohřben v klášterní hrobce Kunoviců v Uherském Brodu.¹⁸ Skončila tak krátká etapa, kdy loucké panské sídlo bylo centrem dominia.

Dědic Louky Jetřich z Kunovic využíval zdejší tvrz jen příležitostně, neboť pobýval převážně v Uherském Brodu. První názorný doklad existence tvrze pochází z roku 1575. Je jím Fabriciova mapa Moravy, na níž je objekt zakreslen s typickými věžovitými znaky.¹⁹ Nejspíše v letech 1578–1581 byl v málo využívaném šlechtickém sídle ubytován se svolením majitele panství významný teolog té doby Jakub Palaiolog. Písemné prameny uvádí, že žil v bytě v Louce. Je velmi pravděpodobné, že Jetřich z Kunovic poskytl přístřeší potomkovi byzantského císařského rodu právě v tvrzi. Pro tuto hypotézu svědčí mj. zpráva uherskobrodského kronikáře Bartoška, který mj. uvádí, že v Louce měl „*pohodlí a pokoj*“. Na tomto místě je nutno vyslovit nesouhlas s názorem Petra Zemka, že první zpráva o pobytu Jakuba Palaiologa na Moravě pochází až z 19. listopadu 1581. Tehdy sice skutečně projížděl Brnem, ale to byla jen jedna z jeho krátkodobých cest uskutečněných v době, kdy bydlel v Louce. Výše zmiňovaný kronikář totiž výslovně uvádí, že „*Jetřich z Kunovic jest jemu bytu na Louce tři neb 4 léta přiti ráčil, i také jeho potřebami fedroval, pro rod jeho*.“ Učenec tedy v Louce žil od let 1577/1578, kdy se sem uchýlil po svém odchodu z Polska. V každém případě se písemné prameny shodují v datu, kdy byl Palaiolog z Louky odvezen. Dne 13. prosince 1581 byl na příkaz císaře Rudolfa II. brněnským proboštem a hofmistrem olomouckého biskupa přímo v Louce zatčen a odvezen do Kroměříže.²⁰

Budova byla nepochybně výstavná, neboť písemné prameny ji na konci 16. století označují termínem zámek. V urbáři ostrožského panství z roku 1592 se mj. uvádí „*Hora stará, nad zámkem, v ní jest 40 achtelů (vinohradů)*“. Nepochybně byla v této době ještě obývaná. Patrně v ní žil zejména správce místního statku, další panští úředníci, čeleď a jejich rodiny. V každém případě byli loučtí poddaní povinni každoročně přivést k zámku 219 vozů dřeva, nejspíše převážně určeného pro otop.²¹ Přitom bychom měli mít na paměti, že terminologická nestálost při užívání slov zámek a tvrz je pro období renesance ještě typická. Jako

příklad bychom mohli uvést zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou, kde se oba výrazy střídají. Oba přitom byly použity pro reprezentativní trojkřídlý arkádový zámek. V té době již vlastnil Louku Arkleb z Kunovic (zemřel asi roku 1609), který ji spolu s dalším majetkem zdědil po svém otci Jetřichovi (zemřel roku 1582). Měl postupně tři manželky: Alžbětu ze Šternberka (zemřela roku 1592), s níž se oženil v roce 1581, Marianu Beřkovskou ze Šebířova a konečně Kunku z Korotína. Jak často zámek v Louce navštěvoval (pokud vůbec), není známo. Po Arklebově úmrtí získal v roce 1609 ostrožské panství včetně Louky jeho synovec Jan Jetřich (žil v letech 1573–1617). Posledním majitelem z rodu Kunoviců byl Jan Bernart, syn Jana Jetřicha.²²

Není vyloučeno, že objekt poškodily vpády bockajovců na počátku 17. století, i když to není vzhledem k předpokládaným obranným prvkům příliš pravděpodobné. V každém případě příslušná odborná literatura uvádí, že krátce po 9. květnu 1605 „nepřátelé rozlívše se, pálili města, městečka i vesnice od Strážnice až po Zlín. Předměstí Veselské, Ostrovské (Ostroh), Hluk, Lípov i jiné dědiny při Strážnici, Veselí a Ostroze lehly popelem.“ Další vpád následoval již dne 26. května 1605, kdy bockajovci vtrhli téměř bez odporu opět na Moravu a opět vyplnili celý zdejší kraj.²³

Po bitvě na Bílé hoře propadl veškerý majetek Jana Bernarta z Kunovic ve prospěch císařské komory za jeho účast v „té ohavné rebelii“. Ferdinand II. pak listinou datovanou ve Vídni dne 25. června 1625 prodal mj. „tvrz ve vsi Louce“ knížeti Gundakarovi z Lichtenštejnu. Majetková změna byla do zemských desek zapsána o rok později.²⁴ V držení Lichtenštejnů stavení zůstalo až do první pozemkové reformy prováděné ve dvacátých letech 20. století. V roce 1627 zakreslil tvrz na mapu Moravy učenec a rodák z nedaleké Nivnice (respektive z Komni nebo Uherského Brodu) Jan Amos Komenský.²⁵

Pro následujících dvě stě let bohužel písemné prameny k dějinám objektu v archivech chybí. Není vyloučeno, že tvrz byla poškozena ve vřavě třicetileté války. Jako velmi pravděpodobné se jeví zpusťování bývalého šlechtického sídla při vpádech turecko-tatarských

Pohled na objekt z roku 2011 od severozápadu znázorňuje mj. špatný stav střechy. Převzato z: Záhorka, Jindřich, Patrný, Michal a Hodeček, Dalibor. *Standardní stavebně-historický průzkum bývalého zámku v Louce u Ostrohu*. Červenec 2011, titulní strana.

vojsk na jihovýchodní Moravu v roce 1663. Je doloženo, že tehdy byla celá Louka vypálena včetně hospodářského dvora i veškerého obilí.²⁶ Zda Louku postihl i kurucký nájezd v roce 1683 nebo intervence uherských povstaleckých vojsk pod vedením Františka II. Rákocziho v letech 1703–1709, však známo není. Vyloučit zkázu obce (potažmo tvrze) i při těchto loupeživých vpádech nelze.

Absence konkrétních písemných pramenů je tím nepřijemnější, že v 18. století došlo k zásadní přestavbě zámku (respektive tvrze) na hospodářskou budovu-sýpku. Lze vyslovit předpoklad, že změna se uskutečnila mezi léty 1727–1736, jak naznačují výsledky dendrochronologického průzkumu. Není však úplně vyloučeno, že úpravy proběhly o několik let později za předpokladu, že bylo použito starší dřevo. Krov nad vstupem do sýpky byl zhotoven z jedlí kácených v letech 1727/28 a 1729/30. Krov sýpky tvořily bukové trámy ze dřeva pokáceného v letech 1733/34. Pětiboké vaznice podélného vázání krovu byly vyrobeny z jedlí kácených mezi léty 1730–1735.²⁷ Co se použitého stavebního materiálu týče, je pravděpodobné, že cihly pocházely buď z produkce cihelny v Dolním Němčí, nebo z cihelny v Kunovicích. Jednalo se totiž o jediná zařízení tohoto typu na panství Uherský Ostroh (dle stavu k roku 1721). Obě vyráběly netoliko cihly do zdíva, ale též pálenou krytinu.²⁸ Při přestavbě byla zazděna většina oken přízemí. Zrušen byl i průjezd v severní části přízemí. V prvním patře bylo zcela odstraněno původní vnitřní členění, zazděna původní okna, vytrhána ostění a ve vnějších zdech zřízena jednoduchá, horizontálně obdélná sýpková okénka. Celá budova byla zvýšena o druhé patro, jehož stěny prolamují podobná sýpková okénka a v pravidelných rozestupech mezi nimi také segmentové niky s klíčovými střílnami. Podobné klíčové střílny byly zřízeny i v prvním patře v prostoru tzv. „věžičky“ v zazdívkách starších oken jejích bočních stěn. Klenby v jihozápadní „věžičce“ byly probourány a byl zde zřízen sýpkový ochoz. Celá budova byla zastřešena masivním krovem hambalkové konstrukce, nesené ležatou stolicí, na severu i jihu zakončené polovalbou a zděnými štíty, prolomenými vždy párem okulových okének. Ke zřízení střílen, na tomto typu staveb a v této době neobvyklých, přistoupila lichtenštejnská správa patrně z důvodu blízkosti neklidné hranice. Starší obyvatelé si jistě ještě pamatovali na nepřijemnosti při vpádu kuruckých vojsk. Velký a pevně stavěný objekt barokní sýpky měl tedy v případě potřeby sloužit jako úkryt pro obyvatelstvo obce a okolí a jako provizorní obranný prvek. Tomuto atypickému zdvojení funkce objektu by měla být v budoucnosti věnována pozornost.²⁹

Jako sýpka pak objekt sloužil zhruba dvě století. Mezi učenci se však dlouho udržovalo povědomí, že v obci Louka stojí starý zámek, což bylo v literatuře uváděno hluboko do 19. století. Ve své topografii z roku 1793 například František Josef Schwoy uvádí, že „*k ostrožskému panství náleží Louka, obec se starým zámkem vzdálená tři hodiny jižně od Hradiště*.“³⁰ Údaj přebírá dokonce i známý vlastivědec Gregor Wolny, který ještě v roce 1846 (!) píše, že se v Louce nachází starý zámek. Není si však zcela jistý, a proto výslovně odkazuje na Schwoye a připojuje slovo „*domněle*“ („*angeblich*“).³¹

Na počátku 19. století, konkrétně nejspíše v letech 1805–1815 (respektive o několik let později), se v sýpce uskutečnily dílčí stavební úpravy, o nichž písemné prameny mlčí. Z dubů kácených v těchto letech byla zhotovena část stropních trámů prvního patra.³² Někdy v této době se patrně přistoupilo k zazdění již zcela nepotřebných střílen a ke zřízení kuchyně v jižní části přízemí, která byla sklenutá segmentovými klenbami nesenými pasy. Nad kuchyní byl do západní obvodové stěny budovy vložen velký komín. Podobná, menší kuchyňka byla zřízena předělením prostoru někdejšího průjezdu a rovněž opatřena samostatným komínem.³³

V popisu vrchnostenských budov nacházejících se na panství Uherský Ostroh z roku 1835 se pouze lakonicky konstatuje, že se v Louce nachází obydlí šafáře a ovčáka, myslivna

a sýpka.³⁴ O něco sdílnější je údaj vceňovacího operátu z roku 1844, kde se uvádí, že rozlehlý panský dvůr je vystavěn z trvanlivého materiálu a budovy, z nichž sestává, mají krytinu z pálených cihlových tašek. Všechna další stavení v obci byla v té době přikryta doškami.³⁵

Ve druhé polovině 19. století měli dvůr v Louce od Lichtenštejnů pronajat bratři Mayoové, majitelé cukrovaru v Uherském Ostrohu.³⁶ Ti jako svědomití hospodáři neváhali zdejší nemovitosti opravovat a dále zvelebovat. První informace o stavebních opravách objektu pocházejí z první poloviny šedesátých let 19. století. Dne 20. května 1861 požádala správa velkostatku v Uherském Ostrohu prostřednictvím okresního stavebního úřadu Jeho knížecí Milost o schválení návrhu na naléhavé opravy v louckém dvoře a v tamní sýpce. U sýpky se předpokládalo zejména vyhotovení nových dřevěných podlah. Náklady na všechny tyto akce (tedy nejenom na opravu sýpky) měly dosáhnout výše 1840 zlatých 51 krejcarů, z toho na řemeslnické práce mělo být vynaloženo 656 zlatých 47 krejcarů a na materiál 1184 zlatých 4 krejcarů.³⁷ Inspektorát správy statku v Uherském Ostrohu požádal o souhlas s odhadem nákladů dne 17. září 1862.³⁸ Stavební práce byly zahájeny na jaře roku 1863.

Začalo se odshora. Dle výkazu sestaveného v Uherském Ostrohu dne 25. května 1863 pokrývačem Karlem Müllerem bylo na střeše sýpky v místech nad schodištěm (tehdejší) vyměněno laťování na ploše cca 21 m², což spolu se zapravením maltou stálo 3 zlaté 50 krejcarů. Dotyčný pokrývač provedl ve dvoře i jiné práce. Celkem za veškeré pracovní výkony v Louce účtoval 15 zlatých. Cihlová krytina stála 200 zlatých. Spotřebováno bylo 5 fůr písku. I tyto hodnoty se však vztahovaly na všechny pokrývačské opravy v louckém dvoře.³⁹ V letních měsících byly na sýpce prováděny tesařské práce. Tak například u dvou komínů musely být ve druhém poschodí vyjmuty zetlelé podpěrné trámy. Nahradily je nové trámy, které byly instalovány za 7 zlatých 20 krejcarů (pouze práce řemeslníků, nikoliv materiál).⁴⁰ Z dubového dřeva bylo vyrobeno dvacet čtyři stupňů ke schodišti, týž materiál byl použit na sedm sloupů pod rošt v prvním poschodí. Naopak z měkkého dřeva byl otesán jeden nový trám nesoucí dřevěnou podlahu. Poblíž komínu v prvním i druhém poschodí byly instalovány jakési dvě nové dřevěné spojky („*neue Wechsel*“). Do ležaté části krovu byla vložena zástrčka („*Rügel*“) z měkkého dřeva. Protože celá podlaha ve druhém poschodí byla potrháná, přistoupilo se k jejímu znovuvybudování z dobrých prken. K tomu bylo kromě některých starých ještě použitelných prken použito dalších pět hromad nových prken, což

Někdejší sýpka z jihu, Louka 2015. Foto D. Hodeček.

představovalo 140 kusů. Tesařské práce doplňkově provázely nezbytné zednické úkony. Doloženo je například zazdění tří střešních krokví.⁴¹

Konečný pracovní výkaz předložil úřad velkostatku v Uherském Ostrohu knížecí kanceláři ve Vídni ke schválení dne 13. července 1864. Kancelář elaborát schválila s jistou poznámkou stavebního kontrolora na přijímacím protokolu a všechny posuzované výkazy postoupila dne 28. srpna 1864 účtárně k formálnímu potvrzení.⁴²

Průběžné drobné opravy pak byly občas realizovány dle aktuální potřeby. Namátkou můžeme uvést jakýsi blíže nespecifikovaný ulomený balkon na sýpce, který byl v roce 1880 nahrazen novým. Kolik materiálu bylo na tuto malou opravu zapotřebí, respektive za kolik peněz byla provedena, však nevíme. Vše je totiž zahrnuto v celkové sumě stavebních prací ve dvoře Louka, které se ve výše uvedeném roce uskutečnily. Ta činila 455 zlatých 72 krejcarů.⁴³

Na počátku devadesátých let 19. století se některé části sýpky opět nacházely ve špatném stavu. Dne 17. července 1891 tedy správa dvora upozornila vedení velkostatku v Uherském Ostrohu, že dle rozkazu jejich společného šéfa (tedy patrně správce velkostatku) je nutno u jednoho dílu podlahy o rozměrech 7×7,15 m provést naléhavou opravu. Správce dvora v této souvislosti dosvědčuje, že podlahová prkna jsou tak špatná, že již nemohou být používána. Prosí proto správu velkostatku, aby vydala příslušný pokyn k jejich výměně. Odpověď byla v zásadě kladná, avšak konstatovalo se v ní, že tato stavební akce spolu s opravami jiných objektů způsobí velké výlohy.⁴⁴ Zpráva nicméně patrně upozornila nadřízené orgány na celkový stav objektu, který se stal předmětem diskuze o potřebě rekonstrukce. K té se pak skutečně v roce 1893 přistoupilo.

Předběžný rozpočet oprav zaslala správa velkostatku v Uherském Ostrohu knížecí kanceláři dne 29. března 1893, ve Vídni ho schválili dne 7. dubna 1893.⁴⁵ Z přestavby se dochovaly podrobné účty, takže si o rozsahu a průběhu oprav můžeme učinit docela jasnou představu. Pracovat se začalo ještě na jaře, prakticky ihned po schválení nadřízenými orgány. Práce prováděl zednický a tesařský mistr Josef Doležal, který žil na zámku ve Veselí nad Moravou. Obchodník se dřevem Adolf Hahn starší mezi 28. dubnem a 6. červnem 1893 dodal nařezané dřevo v hodnotě 293 zlatých 15 krejcarů. Úpravy spočívaly ve vyhotovení nových podpěr spolu se sedly, instalaci pilířů ve dvou poschodích, položení nové podlahy v dolním patře a na půdě, odnesení zazděných střešních vikýřů a dodávky osmi nových vikýřů ze zinkového plechu. Za práci stavební mistr účtoval 422 zlatých 45 krejcarů, z čehož nájemce statku zaplatil 380 zlatých. Materiál byl pořízen za 701 zlatých 72 krejcarů. Ke stavbě řemeslníci a nádeníci použili zejména 300 kusů zdících cihel, 1000 kusů střešní pálené krytiny, 150 kg vápna, dubovou kulatinu, měkké dřevo, měkká prkna, latě a písek. Část materiálu byla koupena, část vyrobena. Celkem náklady na přestavbu činily 1155 zlatých 73 krejcarů, což bylo oproti projektovaným výdajům o 93 zlatých 35 krejcarů více.⁴⁶ Vícepráce spočívaly zejména v nutné výměně 1000 pálených tašek nad vstupním schodištěm vedoucím do prvního patra. Vyšší cenu též přivodil fakt, že staré stavební dřevo z půdy určené k dalšímu upotřebení bylo velmi špatné.⁴⁷ Závěrečný účet vystavil stavbyvedoucí Josef Doležal dne 1. října 1893. Ústřední účtárna v Bučovicích náklady schválila dne 1. prosince 1894 a následně svazek dokumentů poslala do Vídně. Tam se schvalovací proces na chvíli zadrhnul na vysvětlení vyšších nákladů. Argumenty správy velkostatku však byly vyslyšeny a dvorní kancelář ve Vídni celý elaborát dne 5. ledna 1895 s konečnou platností potvrdila.

Povšimněme si nyní jednotlivých položek uvedených v příslušných výkazech. Postup prací byl následující: Nejdříve byla v prvním poschodí uvolněna místa pro osazení nových trámů a sedel, která byla následně dozděna suchým dřevem a vybělena (2 zlaté). Poté nádeníci přistoupili k vylámaní pěti zdvojených trámů. Po jejich odstranění byla tato místa

vyzděna a očištěna. Tato práce byla vyčíslena též na 2 zlaté. Přineseno a instalováno bylo osm dubových podložek pro sloupy, které řemeslníci a jejich pomocníci podezdili (4 zlaté). Za vybělení ploch stěn po položení nové podlahy v prvním poschodí pracovníci inkasovali 1 zlatý 60 krejcarů. Vybourání osmi střešních vikýřů a připevnění nových, plechových, stálo spolu s příslušným laťováním 4 zlaté. Staré trámy nacházející se v prvním poschodí a sloupy tamtéž byly vybourány a odklizeny. Vyměněna byla též podlaha z prken v prvním poschodí a na půdě, a to na následujících plochách: jeden díl v prvním poschodí o rozměrech 19,98×7,35 m (146,85 m²), další díl v taktě v prvním poschodí o rozměrech 18,80×7,13 m (134,04 m²) a třetí díl v prvním poschodí o rozměrech 2,70×2,40 m (6,48 m²), na půdě se jednalo o plochu o délce 39,66 m a šířce 7,60 m (301,42 m²) a o menší část o délce 2,50 m a šířce 2,50 m (6,25 m²). Kvůli přeložení schodiště v prvním poschodí musela být odstraněna podlaha o rozměrech 2,20×1,50 m (3,30 m²), dále stará podlaha u sloupů ve druhém poschodí o rozměrech 39,66×1,00 m (39,66 m²) a konečně z důvodu vtažení jednoho nového trámu ve druhém poschodí podlaha o rozměrech 7,13×2,00 m (14,26 m²). Celkem se realizovalo odklizení 652,26 m² starých podlahových prken. Necelé jedno procento z těchto míst následně zaujaly níže uvedené stavební prvky: otvor pro nové schodiště o délce 3,00 m a šířce 0,95 m (2,85 m²), komín v prvním poschodí, plochu o délce 1,25 m a šířce 0,83 m (1,04 m²), komín na půdě, plochu o délce 0,80 m a šířce 0,80 m (0,64 m²), dva pilíře (společně), plochu o délce 1,70 m a šířce 0,16 m (0,27 m²) a konečně jeden pilíř v prvním poschodí o plošných rozměrech 2,30×0,15 m (0,35 m²). Tyto nové prvky tedy vznikly na celkové výměře 5,15 m², k položení nové podlahové krytiny tedy zůstávalo 647,11 m². Po vytrídění se jako ještě upotřebitelná jevila prkna v celkové hodnotě 19 zlatých 41 krejcarů.

Bylo omítnuto patnáct dosud holých okenních špalet (okenních výklenků) v prvním poschodí a třináct v suterénu. Dále byla provedena oprava poškozené části klenby u skladiště. Na tuto práci byly vynaloženy čtyři dny řemeslnické práce a stejný počet dní nádenické práce. Jeden den řemeslnické práce stál celkem 1 zlatý 15 krejcarů (celkem tedy proinvestováno 4 zlaté 60 krejcarů), jeden den nádenické práce stál 65 krejcarů (celkem tedy proinvestováno 2 zlaté 60 krejcarů). Odstranění pěti starých trámů (včetně dvojíťých) z prvního poschodí a z půdy stálo 2 zlaté 50 krejcarů (tedy 50 krejcarů za jeden). Instalování nových trámů (každého o délce 8 metrů 50 centimetrů) na týchž místech vyšlo na celkových 15 zlatých (tedy 3 zlaté za jeden), neboť práce bylo hodnocena jako nesnadná.

Z dubové kulatiny bylo vytesáno a nařezáno osm kusů podložek pro sloupy ve spodním podlaží o rozměrech 30×30 cm a délce 1 m. Oněch osm sloupů (každý o délce 3 m 26 cm) bylo pořízeno za 9 zlatých 13 krejcarů. Dále byla přinesena a složena dřeva na trámy a sedla. Pro spodní podlaží se jednalo o jeden trám o délce 8 m 60 cm, jeden o délce 5 m, dva o délce 6 m 30 cm, jeden o délce 6 m a jeden o délce 7 m. Sedla měla délku 5 m 70 cm (jedno), 3 m (čtyři), 2 m (jedno) a 1 m 80 cm (jedno). Další rozměry u všech těchto nařezaných dřev činily 26×32 cm. Hodnota této práce byla vyčíslena na 21 zlatých 25 krejcarů. Analogicky se postupovalo v horním poschodí. Také pro ně bylo otesáno osm sloupů, a to o rozměrech 21×24×264 cm. Pro ty však bylo použito staré dubové dřevo. Za tuto práci bylo účtováno 8 zlatých 45 krejcarů. V témž poschodí se uplatnilo i měkké dřevo, z něhož sestávaly trámy a sedla o šířce 24 cm a výšce 26 cm. Délka trámů kolísala od 8,70 m (jeden) přes 8,80 m (jeden) a 10,50 m (jeden) až po 11,30 m (jeden). Délka sedel činila 1,80 m (jedno), 2 m (jedno), 3 m (čtyři) a 5,10 m (jedno). Materiál byl složen, trámy osazeny a zatmeleny a sedla připevněna skobami za celkových 18 zlatých 6 krejcarů.

Pro obě poschodí bylo nařezáno a instalováno za 7 zlatých 70 krejcarů dvacet dva kusů „ramen“ o rozměrech 16×18×140 cm ze starého dřeva. Vyrobeno a přišroubováno bylo též

sedm párů jakýchsi „*přiloh*“ („*Beilagen*“) ze starého dřeva o rozměrech 16×18×135 cm, což stálo 3 zlaté 78 krejcarů.

Nová podlaha z prken o šířce 32 mm tvořených měkkým dřevem byla položena na celkových 647,11 m², již výše podrobněji rozepsaných. Tento výkon včetně upevnění ke stěnám a sloupům stál 155 zlatých 31 krejcarů. Dvoje stará schodiště byla odebrána a místo nich instalována nová, na což bylo včetně příslušné výměny trámů a připevnění zábradlí po obou stranách schodů vynaloženo dvanáct dní tesařské práce. Účtováno bylo celkem 13 zlatých 80 krejcarů. Na opravu jednotlivých poškozených částí krovu byly zapotřebí zejména následující dodávky: pět kusů nových krokví („*5 Stück neuen Sparren*“), tři kusy jakýchsi cihel („*3 buerziegel*“), jeden sloupek stolice („*1 Stuhlsäule*“), lafování ke dvěma střešním spojům a k veškerým střešním oknům. Na tuto činnost bylo vynaloženo osmnáct a půl dne tesařské práce v celkové hodnotě 21 zlatých 27 krejcarů.

K přílohám („*für die Beilagen*“) bylo použito čtrnáct kusů šroubů o průměru 20 mm a délce 52 cm. Spolu s podložkami (1,95 kg) činila celková hmotnost těchto šroubů 27,30 kg. Koupě a instalace šroubů stála 4 zlaté 92 krejcarů. Objednáno bylo též dvacet šest svorek ke spojení sedel s trámy. Jedna svorka měla hmotnost 1 kg, celkem tedy bylo použito 26 kg tohoto materiálu. Cena práce činila 3 zlaté 12 krejcarů. Za dodávku osmi kusů střešních vikýřů ze zinkového plechu o rozměrech 45×60 cm s vyklápěcími (roztahovacími) tyčkami a záchytkami bylo zapláceno celkem 24 zlatých. Výměna poškozené střešní krytiny si vyžádala patnáct pracovních dní pokrývačů (19 zlatých 50 krejcarů) a pět pracovních dní výkonu jejich pomahačů (4 zlaté). Jako materiál bylo k cenám práce připočítáno 6000 kolíků z drátu o délce 90 mm (8 zlatých 52 krejcarů) a 1500 kolíků z drátu o délce 80 mm (1 zlatý 89 krejcarů).⁴⁸

Patrně někdy v této době došlo též k úpravám přízemní kuchyně, kam byly vloženy nové příčky. K jižnímu průčelí byl nejspíše tehdy přiložen masivní čtverhranný komín a pod ním zřízeno velké topeniště, které sloužilo asi pro potřeby lihovaru a vinopalny.⁴⁹

V roce 1924 byl statek dosud náležející knížeti Janovi II. z Lichtenštejna rozparcelován. Zbytkový statek o výměře přibližně 90 ha koupil jeho dosavadní správce Benedikt Čech z Domanína u Bzence.⁵⁰ V pamětní knize obce se k roku 1928 objevuje následující zápis: „*Sýpky dosud stojí úplně zachovalé. Je to mohutná dvoupatrová budova s klenutými místnostmi v přízemí o neobyčejně silných zdech (180 cm), které jsou opatřeny asi 50 střílnami v obou patrech. Střílny zvenku jsou nyní ucpány a zalíčeny, takže na fotografii je nevidět. Pouze dvě střílny v jižním traktu, na věži i z venku jest vidět.*“⁵¹ Změněnou funkci části objektu dokládá zápis vztahující se k roku 1937: „*Slivovice vyráběna v jediném místním družstevním lihovaru, který se nachází v budově sýpek statkáře Benedikta Čecha.*“⁵²

Do vlastnických poměrů zasáhly válečné události. Statek sice formálně zůstal připsán dosavadnímu majiteli, avšak dne 1. října 1940 na něj byla uvalena vnucená správa. Správcem se stal Němec a člen SS Helmuth Strück. Ten však musel narukovat a dne 23. června 1941 na východní frontě padl. Nahradil ho Jan Kolacia z Lipova, který funkci zastával až do osvobození.⁵³ V roce 1945 se majetku opět ujal Benedikt Čech, který ho pak spravoval další tři roky. O osudech sýpky samotné nemáme pro následujících téměř padesát let žádné zprávy, povšimněme si proto v krátkosti dějin celého hospodářského dvora. V jeho budovách byla po převzetí státem v roce 1949 zřízena státní výkrmna vepřů, jejímž vedoucím byl František Kulíšek z Litovle. Ta však byla již o rok později zrušena. Poté, co se v obci v září 1950 ustavil přípravný výbor pro založení jednotného zemědělského družstva (dále jen JZD), byly pro družstevní účely zabráný nejenom budovy bývalé výkrmny, ale též majetek a zařízení ovocnářského družstva, pálenice, strojního družstva a prádelny.⁵⁴ Do podnikového rejstříku bylo JZD Louka zapsáno dne 14. září 1951. Po adaptaci bývalého dvora začalo rozvíjet činnost.⁵⁵

Dne 9. února 1953 však družstvo dočasně zaniklo, protože pracovní síly nestačily k obdělávání výměry 90 ha. Budovy převzala do užívání masna v Uherském Ostrohu, která v Louce zřídila dokrmnou hovězího dobytka.⁵⁶ V roce 1955 pak bylo JZD v Louce obnoveno a působilo následně více než dvacet let až do 18. března 1976, kdy bylo sloučeno s JZD v Lipově.⁵⁷

Patrně v období, kdy zdejší sýpku spravovalo JZD v Lipově, byl v objektu uskutečněn pokus o adaptaci části prostor na vinárnu. O těchto úpravách však písemný materiál mlčí na rozdíl od nedaleké vinárny „U veverek“, která byla přestavována v letech 1984–1986.⁵⁸ Nedokončená přestavba části přízemí a sklepa na vinárnu uskutečněná v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století spočívala v přístavbě drobné obdélné předsíňky k východnímu průčelí budovy (směrem k silnici), do níž bylo vloženo schodiště vedoucí do sklepa. Podlaha sousední místnosti byla odkopáním výrazně snížena. Takto vzniklý prostor byl obezděn, přičemž sem bylo vloženo dřevěné patro nesené nosníky ve tvaru písmene „I“. Spodní prostor pak byl nově proraženým průchodem propojen se schodištěm v severní zdi a s prostorem původních sklepů. Původní výška sklepů byla výrazně snížena novou masivní betonovou podlahou. V jedné sklepní místnosti pak byl uprostřed zřízen chodník po obou stranách lemovaný zděnými přepážkami, v nichž měly být zřejmě umístěny sudy. Podlaha jiné místnosti byla pokryta ortogonálně kladenou keramickou dlažbou. Patrně ve stejném období byla v celém objektu zřízena nová elektroinstalace. Avšak ani ta nebyla dokončena.⁵⁹

Ještě v osmdesátých letech 20. století byl objekt využíván převážně jako sýpka. Po změně společenských poměrů byla budova předána v rámci restitucí potomkům bývalého majitele Ing. Miroslavu Čechovi ze Starého Města u Uherského Hradiště, Zdeňce Trunkátové z Blišic u Koryčan a Vlastě Veselé z Hodonína. V té době již stavba nebyla využívána. Svému účelu sloužila pouze část samostatně zvenčí přístupného sklepa. V návrhu na prohlášení za kulturní památku odborní pracovníci Památkového ústavu v roce 1994 mj. konstatovali: *„Jedná se o budovu o dvou patrech, která tvoří dominantu hospodářského dvora. Na jižní straně je situována věž. Směrem do dvora přiléhají drobnější hospodářské stavby. Vchod do dvora a schodiště jsou překryty střechou z vlnitého plechu. Omítka z větší části opadaná, takže jsou patrné původní okenní otvory (dnes zazděné), zbytky ostění a původní vrstvy omítek. Pod střechou jsou i zvenčí viditelné zazděné střílny, které jsou uvnitř patrně souvislou řadou výklenků. Zdivo převážně cihlové, ve spodní části kamenné. Pod částí stavby se nacházejí přístupné sklepy [...] Stavební stav možno označit za narušený, avšak zatím nedošlo k výrazné devastaci. Vnitřní dřevěné části, t. j. krov, trámová konstrukce pater sýpky a podlahy, jsou zachovalé. Střecha až na drobné závady je funkční. Schodiště směrem do dvora je narušené – rozpadá se. Sklepy jsou funkční, zčásti i využívány.“* Památkáři se přimlouvali za prohlášení i s poukazem na skutečnost, že se jedná o ojedinělý stavební doklad významného historického postavení obce, i když dnes víme, že toto konstatování je více než diskutabilní. Mezi dalšími důvody byl mj. argument, že okres Hodonín nemá mnoho podobných historických dokladů. V textu návrhu bylo dále uvedeno, že další užívání ve funkci sýpky není reálné. Památkáři též zdůraznili nutnost prohlášení z důvodu možnosti kontrolovat průběh obnovy, respektive rekonstrukce, objektu orgány státní památkové péče.⁶⁰ Ministerstvo kultury České republiky společný návrh Památkového ústavu v Brně a Okresního úřadu v Hodoníně návrh posoudilo a dne 1. srpna 1994 bývalou sýpku (č. p. 367, č. parc. 104/3) prohlásilo za nemovitou kulturní památku zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek pod rejstříkovým číslem 10272/7-8576.⁶¹

V roce 1997 byl objekt poškozen povodněmi, když se hladina spodní vody dostala až do suterénu stavby.⁶² V roce 2003 byl již velmi špatný také stav střešní krytiny na sýpce, takže docházelo k samovolnému uvolnění a padání tašek. Obec Louka proto požádala Stavební úřad ve Velké nad Veličkou, aby zahájil řízení o nezbytných úpravách. Za důležitou považovala obec instalaci záchytného ohrazení nebo sítě, které by zajistilo bezpečné užívání

místní komunikace vedoucí v bezprostřední blízkosti budovy.⁶³ Docházelo k velmi závažnému zatékání do severní části krovu a potažmo i do konstrukcí pater.⁶⁴ Po určitém čase pak dne 11. listopadu 2005 podal spoluvlastník památky Ing. Miroslav Čech žádost na Městský úřad Veselí nad Moravou v záležitosti vydání závazného stanoviska týkajícího se opravy střechy.⁶⁵ K nutnosti opravy se přiklonili i odborní zaměstnanci Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, kteří pro zachování fyzické podstaty kulturní památky doporučili následující postup: Poškozené tašky měly být sneseny a odstraněno dožilé laťování. Nahrazeny mohly být též poškozené části krovu, přičemž však nesmělo dojít ke změně typu krovu a jeho rozměrů. Pokud by bylo nutné vyměnit větší část krovové konstrukce, měli o tom být neprodleně informováni pracovníci státní památkové péče. Nahrazené části krovu měly být chemicky ošetřeny. Novou krytinu měla tvořit opět pálená taška bobrovka (přírodní střep bez glazury). Pro odpovídající hřebenáče a ostatní namáhaná místa (okolí vikýřů) památkáři doporučovali silné podmazání maltou na vápenné bázi. Vyloučeno bylo pohledové uplatnění plechu jakožto izolačního materiálu. Velmi důrazně odborníci upozornili na nutnost zachování celistvosti a historické kontinuity krovu jako jedné z hlavních památkových hodnot střechy.⁶⁶ S tímto odborným vyjádřením se prakticky ztotožnil Městský úřad Veselí nad Moravou, který v rozhodnutí ze dne 13. prosince 2005 označil opravu střešního pláště za přípustnou. Snad jedinou změnou oproti původním podmínkám byla možnost výměny laťování v celém rozsahu.⁶⁷

Pro nedostatek financí se však opravu nepodařilo realizovat a tak dosavadní majitelé budovu prodali.⁶⁸ Novým vlastníkem se stal Martin Tomčal (nar. 1946) z Lipova, který dne 5. února 2008 podal další žádost o vydání závazného stanoviska týkajícího se výměny střešní krytiny. To pak bylo již dne 18. února 2008 vydáno. Oproti předchozímu vyjádření z roku 2005 bylo doplněno o několik dalších ustanovení. Zejména bylo precizováno odůvodnění, v němž se mj. uvádělo, že památka je delší dobu opuštěna a nevyužívána a vzhledem k dlouhodobé neúdržbě se nachází v havarijním stavu. Střešní plášť byl značně porušen a do objektu zatékalo. Za zcela nezbytné úředníci považovali upřesnění celkového záměru využití nemovitosti a následné zpracování základní studie památkové obnovy. Rovněž měla být posouzena statika stavby a případný návrh základní sanace. Mezi doporučeními se objevil též návrh na zpracování stavebně historického průzkumu. Co nejdříve měl být připraven elaborát týkající se havarijního zajištění stavby sýpky obsahující mj. řešení provizorního uzavření vstupních a okenních otvorů, způsob dočasných výztuh stropů, odstranění dřevěných konstrukcí napadených houbou nebo dřevokazným hmyzem a konečně i posouzení rozsahu možného očištění památky od novodobých přístavků z druhé poloviny 20. století. Vzhledem k havarijnímu stavu krytiny však byl akceptován okamžitý záměr opravy střechy i bez zpracování výše uvedených podkladů. Podmínky pro výměnu střešní krytiny byly rozvedeny v šesti bodech: „1. Střešní krytinou bude tradiční pálená střešní taška-bobrovka, bez dalších povrchových úprav (engoba, glazura). Hřebenáče budou jednoduché (bez ozdobného „nůsku“) a budou položeny do vápenocementové malty a tradičním způsobem omazány, stejně jako okrajová část krytiny na štítech stavby. 2. Štíty budou před položením nové střešní krytiny začištěny, popřípadě dorovnány dozděním. 3. Korunní římsa na spodní straně štítu, jakož i na podélné straně stavby, bude alespoň základním způsobem stabilizována tak, aby nedocházelo k jejímu dalšímu rozpadu, tzn. že bude dozděna do původního tvaru. 4. Malé plechové střešní vikýře zůstanou zachovány, případně mohou být konzervovány. 5. Laťování lze vyměnit v celém rozsahu. Ostatní součásti krovu lze měnit pouze v případě zcela dožilých konstrukcí, a to jen v nejnutnější míře, za naprosto identické prvky. 6. Veškeré dřevěné konstrukce krovu budou ošetřeny proti hnilobě a dřevokaznému hmyzu chemickými bezbarvými přípravky, které nezmění barevnost krovu.“⁶⁹

Pohled na objekt od východu ukazuje, že střecha je již téměř opravená, Louka 2015. Foto D. Hodeček.

Ani na druhý pokus se oprava střechy neuskutečnila. Úspěšný byl teprve další majitel Jan Bazala ze Zaječí. Dne 30. března 2010 vzniklo občanské sdružení Spolek pro obnovu zámku v Louce, které mělo za cíl zvyšovat povědomí o kulturní a historické hodnotě objektu v očích veřejnosti a napomáhat k jeho postupné obnově.⁷⁰ Jedním z jeho prvních počínů bylo zadání vypracování stavebně historického průzkumu. Ten v červenci 2011 dokončil tým ve složení: Mgr. Jindřich Záhorka, PhDr. Michal Patrný a Mgr. Dalibor Hodeček. V roce 2011 pak vlastník nemovitosti pověřil firmu Veselská stavební, s.r.o. z Veselí nad Moravou vypracováním rozpočtu na stavební úpravy střechy. Rozpočet počítal s celkovými náklady pro tento rok ve výši 420 000 Kč. Z toho měla stát oprava římsy 4 967 Kč, oprava vazných trámů ve stropní konstrukci 36 352 Kč, lešení a stavební výtahy 3 696 Kč, staveništní přesun hmot 2 002 Kč, tesařské konstrukce 136 851 Kč, tvrdé krytiny 155 631 Kč a nátěry 7 035 Kč. Ministerstvo kultury České republiky poskytlo na tuto akci v rámci Havarijního programu účelový finanční příspěvek ve výši 336 000 Kč.⁷¹

Práce na opravě střechy pokračovaly i v roce 2012, kdy byly rozpočteny na 350 000 Kč (z toho oprava římsy 4 507 Kč, oprava stropních trámů a podlahy ve stropní konstrukci 70 984 Kč, lešení a stavební výtahy 3 696 Kč, staveništní přesun hmot 3 010 Kč, tesařské konstrukce 77 529 Kč, tvrdé krytiny 123 192 Kč a nátěry 5 863 Kč). Ministerstvo kultury České republiky se na nákladech podílelo 80 %.⁷²

Další rok se částka na opravu střechy snížila na 266 250 Kč, z čehož stát zaplatil 213 000 Kč. Jednotlivé položky se do rozpočtu promítly takto: svislé a kompletní konstrukce 3 273 Kč, vodorovné konstrukce 872 Kč, lešení a stavební výtahy 3 776 Kč, bourání konstrukcí 2 542 Kč, prorážení otvorů 714 Kč, tesařské konstrukce 103 820 Kč, tvrdé krytiny 85 370 Kč, staveništní přesun hmot 6 421 Kč a nátěry 9 858 Kč.⁷³

Práce na opravě říms, střechy, krovu a s ním souvisejícího stropu pokračovaly i v roce 2014, kdy na ně Ministerstvo kultury České republiky uvolnilo 330 000 Kč.⁷⁴ Je tedy evidentní, že do objektu již nebude zatékat a jeho stav tudíž zůstane minimálně stabilizovaný. Otázkou je, zda se podaří nákladnou renovaci objektu v dohledné době dokončit. Záměrem majitele je po dokončení oprav pořádat zde hudební rockové koncerty, setkání s nádechem tradice (ochutnávky jídel a nápojů) a různé další akce.⁷⁵

Poznámky:

- 1 M i č k a, Antonín. 950. výročí obce Louky. *Malovaný kraj* 32, 1996, č. 3, s. 18–19.
- 2 *Die Landtafel des Markgrafthumes Mähren* (hrsg. P. Ritter v. Chlumecky, Joseph Chytil, Carl Demuth, A. R. v. Wolfskron). *Olmützer Cuda*. Brünn 1856, s. 112, č. 407.
- 3 Tamtéž, s. 293, č. 5.
- 4 Tamtéž, s. 408, č. 711.
- 5 Tamtéž, s. 416, č. 799.
- 6 *Moravské zemské desky 1480–1566. II. Kraj olomoucký* (vydal, úvodem, poznámkami a rejstříky opatřil František Matějek). Brno 1948, s. 94, č. 183 (dále jen MZDo II).
- 7 M i č k a, Antonín. 950. výročí obce Louky. Louka součástí veselského a ostrožského panství. *Malovaný kraj* 32, 1996, č. 4, s. 14.
- 8 MZDo II, s. 141, č. 165.
- 9 Za chybné lze považovat údaje obsažené ve spisech týkajících se památkově chráněné sýpky, v nichž je uvedeno, že tvrz se připomíná již k roku 1478 (srov. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, složka Louka-zámek, sýpka, prohlášení objektu za kulturní památku rozhodnutím ministerstva kultury České republiky č. j. 2033/94 ze dne 1. srpna 1994).
- 10 Z e m e k, Metoděj. Slovácko v době předhusitské. In: Zemek, Metoděj, Trapl, Miloš a Frolec, Václav. *Slovácko: kapitoly z dějin Slovácka*. Brno: Muzejní spolek, 1978, s. 59. Vlastivědná knihovna moravská; sv. 29.
- 11 Srovnej N e k u d a, Vladimír a U n g e r, Josef. *Hrádky a tvrze na Moravě*. Brno: Blok, 1981, s. 183.
- 12 Z e m e k, Petr, ed. *Bartoškova kronika*. Uherské Hradiště: Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě v nakl. Ottobre 12, 2004, nestránkovaná příloha s rodokmenem pánů z Kunovic.
- 13 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d e č e k, Dalibor. *Standardní stavebně-historický průzkum bývalého zámku v Louce u Ostrohu*. Červenec 2011, s. 46.
- 14 MZDo II, s. 381, č. 265; s. 418, č. 24.
- 15 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d e č e k, Dalibor. c. d., s. 46–48.
- 16 Z e m e k, Petr. c. d.
- 17 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d e č e k, Dalibor. c. d., s. 55.
- 18 Z e m e k, Petr. c. d., s. 72.
- 19 M i č k a, Antonín. 950. výročí obce Louky. Louka součástí veselského a ostrožského panství. *Malovaný kraj* 32, 1996, č. 4, s. 14–15.
- 20 Z e m e k, Petr. c. d., s. 131–132. Srovnej Z e m e k, Petr. Jakub Palaiolog – hledač pravdy. *Malovaný kraj* 39, 2003, č. 5, s. 6–7. Jakub Palaiolog se narodil na egejském ostrově Chios, studoval v Římě. Přestože vstoupil do dominikánského řádu, přiklonil se později k reformačnímu učení. Před inkvizicí musel uprchnout z Itálie na sever. V roce 1565 se objevil v Praze, kde byl nadšeně uvítán politiky i učenici. V té době však již zastával antitrinitářské názory, takže i v Čechách se postupně stal nepohodlným a v roce 1571 byl dokonce zatčen. Krátce po propuštění odešel do Sedmíhradska, kde se v Kluži stal rektorem unitářské školy. Kolem roku 1575 působil v Polsku. Ani tamní pobyt však neměl dlouhého trvání. Patrně roku 1577 nebo 1578 se uchýlil na panství Jetřicha z Kunovic do Louky. Zatčen byl v roce 1581. Z Louky převezen do Kroměříže, odtud do augustiniánského kláštera v Klosterneuburku. Dalším místem nuceného vězení se stal Řím, kde na něj již dosáhla inkvizice. Po soudním procesu byl jako kacíř patrně dne 22. března 1585 upálen.
- 21 Moravský zemský archiv v Brně (dále jen MZA), fond G 10 Sběrka rukopisů MZA, urbář ostrožského panství z r. 1592, mikrofilm č. 623, fol. 322b–323a.
- 22 Z e m e k, Petr. c. d.
- 23 K a m e n í č e k, František. *Vpády Bočkovců na Moravu a ratifikace míru Videňského od zemí koruny České roku 1605–1606*. Praha: F. Kameníček, 1895, s. 18 a 26.
- 24 *Moravské zemské desky. 1567–1642. III. Kraj olomoucký* (zpracoval, úvodem, poznámkami a rejstříky opatřil František Matějek). Praha 1953, s. 493–494, č. 4.
- 25 N e k u d a, Vladimír a U n g e r, Josef. c. d., s. 183.
- 26 Z e m e k, Metoděj, Z i m á k o v á, Alena, S k á c e l, Jan a F r o l e c, Václav. Od Bílé hory do revolučního roku 1848. In: Zemek, Metoděj, Trapl, Miloš a Frolec, Václav. *Slovácko: kapitoly z dějin Slovácka*. Brno: Muzejní spolek, 1978, s. 117.

- 27 K y n c l, Tomáš. (Dendrohab Brno): Výzkumná zpráva č. 040-11. Dendrochronologické datování dřevěných prvků sýpky hospodářského dvora v Louce (okr. Hodonín). Závěr. Květen 2011.
- 28 MZA v Brně, fond C 2 Tribunál-pozůstalosti, sign. L 40, karton 100, fol. 227a, soupis hospodářského příslušenství panství k 16. říjnu 1721.
- 29 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d e ě k, Dalibor. c. d., s. 49 a 55.
- 30 S c h w o y, Franz Joseph. *Topographie vom Markgrafthum Mähren. Zweyters Band, enthält den Brünner und Hradischer-Kreis*. Wien: gedruckt bey Joseph Hraschanzky k. k. deutsch=und hebräischer Hofbuchdrucker und Buchhändler, 1793, s. 548.
- 31 W o l n y, Gregor. *Die Markgraffchaft Mähren. Topographisch, statistisch und historisch geschildert von Gregor Wolny. Zweite Ausgabe. IV. Band. Hradischer Kreis*. Brünn 1846, s. 358.
- 32 K y n c l, Tomáš. c. d.
- 33 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d e ě k, Dalibor. c. d., s. 50.
- 34 MZA v Brně, fond C 14 Odhady moravských panství, inv. č. 199, Consignation der auf der Fideicomiss Herrschaft Ostra bestehende obrigketlichen Gebäude. Ostra, 31. May 1835.
- 35 MZA v Brně, fond D 8 Stabilní katastr – Vceňovací operáty-Louka, inv. č. 1327, sign. 1356, karton 506, Catastral-Schätzung Elaborat der Gemeinde Lauka. Einleitung (rok 1844).
- 36 M i ě k a, Antonín a Š k o p í k, Michal. *Louka 1046-1996: 950 let hornácké obce*. Louka: Obecní úřad, 1996, s. 26.
- 37 MZA v Brně, fond F 93 Velkostatek Uherský Ostroh, karton 70, sign. 45, fol. 122a-122b, dopis správy velkostatku v Uherském Ostrohu knížeti Janovi II. Lichtenštejnovi č. 500 ze dne 20. května 1861.
- 38 Tamtéž, fol. 123b, žádost inspektorátu správy statku v Uherském Ostrohu č. 970 ze dne 17. září 1862.
- 39 Tamtéž, fol. 111a-111b, výkaz pokrývačských prací sestavený dne 25. května 1863 Karlem Müllerem.
- 40 Tamtéž, fol. 118a-121b, Kostenausschlag uiber die nachträgliche Bauherstellungen in den Lauker Mayerhofe, Ung. Ostra an 27. July 1863.
- 41 Tamtéž, fol. 109a-110b, Vorausmaß über die Bauherstellungen im Loukauer Meierhof (nedat., dle typu písma a dalších okolností nejspíše rok 1863).
- 42 Tamtéž, fol. 117a-117b, dopis správy velkostatku v Uherském Ostrohu knížecí kanceláři ve Vídni č. 1146 ze dne 13. července 1864, reskript knížecí kanceláře č. 9532 ze dne 28. srpna 1864 (prezentován správou velkostatku v Uherském Ostrohu dne 17. září 1864 pod č. 1612).
- 43 MZA v Brně, fond F 30 Lichtenštejnská ústřední účtárna Bučovice, inv. č. 12 053, fol. 576a-577a, Bau-Journal über Nr...Bauausführungen ohne Kostenanschlag. Object: Louka'er Meierhofsgebäude. Ung. Ostra am 31. Dezember 1880.
- 44 MZA v Brně, fond F 93 Velkostatek Uherský Ostroh, karton 70, sign. 45, fol. 97a-b, 99a-b, dopis správce dvora v Louce správě velkostatku v Uherském Ostrohu ze dne 17. července 1891 (prezentováno dne 18. července 1891 pod č. 752), odpověď správy velkostatku ze dne 18. července 1891.
- 45 Tamtéž, fol. 87a-87b, dopis správy velkostatku v Uherském Ostrohu knížecí kanceláři ve Vídni č. 309 ze dne 29. března 1893, odpověď kanceláře č. 3578 ze dne 7. dubna 1893 adresovaná správě velkostatku v Uherském Ostrohu a Okresnímu stavebnímu úřadu v Uherském Ostrohu (prezentovaná dne 11. dubna 1893 pod č. 348).
- 46 MZA v Brně, fond F 30 Lichtenštejnská ústřední účtárna Bučovice, inv. č. 12 073, fol. 534a-545b.
- 47 MZA v Brně, fond F 93 Velkostatek Uherský Ostroh, karton 70, sign. 45, fol. 85a-85b, dopis správy velkostatku v Uherském Ostrohu knížecí kanceláři ve Vídni č. 928 ze dne 15. prosince 1894.
- 48 MZA v Brně, fond F 30 Lichtenštejnská ústřední účtárna Bučovice, inv. č. 12 073, fol. 534a-545b.
- 49 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d e ě k, Dalibor. c. d., s. 50.
- 50 M i ě k a, Antonín a Š k o p í k, Michal. c. d., s. 31.
- 51 MZA v Brně, Státní okresní archiv Hodonín, fond Archiv obce Louka, inv. č. 1, kniha č. 1, Pamětní kniha obce z let 1924–1956, s. 58–59.
- 52 Tamtéž, s. 105.
- 53 Tamtéž, s. 118.
- 54 Tamtéž, s. 149–150.

- 55 J a n ě á ř, Josef. *Vznik a rozvoj socialistické zemědělské velkovýroby v okrese Hodonín*. Hodonín: Okr. zeměd. správa, 1984, s. 150.
- 56 MZA v Brně, Státní okresní archiv Hodonín, fond Archiv obce Louka, inv. č. 1, kniha č. 1, Pamětní kniha obce z let 1924–1956, s. 154.
- 57 J a n ě á ř, Josef. c. d., s. 150 a 197.
- 58 MZA v Brně, Státní okresní archiv Hodonín, fond JZD Lipov (nezpracováno), provizorní inv. č. 41.
- 59 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d ě e k, Dalibor. c. d., s. 50–51.
- 60 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, složka Louka-zámek, sýpka, dopis Památkového ústavu Ministerstvu kultury České republiky č. j. 828/94-OPP 920/94 ze dne 1. února 1994.
- 61 Tamtéž, dopis Ministerstva kultury ČR Ing. Miroslavu Čechovi č. j. 2033/94 ze dne 1. srpna 1994.
- 62 [http://cs.wikipedia.org/wiki/Louka_\(okres_Hodonín\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Louka_(okres_Hodonín))
- 63 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, složka Louka-zámek, sýpka, dopis obce Louka Stavebnímu úřadu Velká nad Veličkou č. j. 200303-St. ze dne 27. ledna 2003.
- 64 Z á h o r k a, Jindřich, P a t r n ý, Michal a H o d ě e k, Dalibor. c. d., s. 51.
- 65 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, složka Louka-zámek, sýpka, rozhodnutí Městského úřadu Veselí nad Moravou zn. RS/84/05/Pet ze dne 13. prosince 2005.
- 66 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, složka Louka-zámek, sýpka, dopis Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, Městskému úřadu Veselí nad Moravou zn. 16769/2005/ga/OS ze dne 28. listopadu 2005.
- 67 Tamtéž, rozhodnutí Městského úřadu Veselí nad Moravou zn. RS/84/05/Pet ze dne 13. prosince 2005.
- 68 Tamtéž, dopis Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, Městskému úřadu Veselí nad Moravou, odboru životního prostředí a stavebnímu úřadu, č. j. NPÚ-371/1150/2008 ze dne 12. února 2008.
- 69 Tamtéž, závazné stanovisko Městského úřadu Veselí nad Moravou, odboru životního prostředí a stavebního úřadu, zn. ŽPSÚ/5359/2008 ze dne 18. února 2008.
- 70 Internetová adresa: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/22874178/obcanske-sdruzeni-spolek-pro-obnovu-zamku-v-louce/>.
- 71 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, složka Louka-zámek, sýpka, položkový rozpočet ze dne 26. září 2011, rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 51035/2011 OPP ze dne 5. října 2011. Jednotlivé položky byly v textu pro větší přehlednost zaokrouhleny na celé koruny.
- 72 Tamtéž, položkový rozpočet ze dne 24. července 2012, rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 52018/2012 OPP ze dne 8. srpna 2012. Jednotlivé položky byly v textu pro větší přehlednost zaokrouhleny na celé koruny.
- 73 Tamtéž, nedatovaný položkový rozpočet, rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 25855/2013 OPP ze dne 28. května 2013. Jednotlivé položky byly v textu pro větší přehlednost zaokrouhleny na celé koruny.
- 74 Tamtéž, rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 37780/2014 OPP ze dne 29. července 2014.
- 75 <http://zamek-louka.webnode.cz/novinky/>

Mgr. Dalibor H o d ě e k (n. 1969), historik, pracuje v Brně jako osoba samostatně výdělečně činná. Zaměřuje se na dějiny památkově chráněných objektů a dějiny měst a obcí.

The History of the Granary and Former Manor in Louka

Abstract

Fortress or a smaller manor in Louka was most probably built in the beginning of 15th century even though written sources remain silent on that matter. Around the half of 16th century the manor was rebuilt into a Renaissance chateau by Jan Mladší z Kunovic, an important diplomat and scholar. Jakub Palaiolog, a theologian and a descendant of an important Byzantine dynasty lived here between the years 1578–1581, invited by the owner of the domain. Since 1625 Louka was owned by the dukes of Lichtenstein. It is probable that the object was seriously damaged by the wars in 17th century, mainly the invasion of Turkish- Tartar armies into the South East Moravia.

In the 30s of 18th century the manor was rebuilt into a granary with defence elements. Partial finishing touches took place in 1805–1815, 1863–1865, 1880, and in 1893 consisting mainly in renewal of beam supports, trusses, wooden floors, dormer-windows, staircases, etc. In 1924, the local farm together with the granary was bought by Benedikt Čech from Domanín near Bzenec as a part of a land reform. Part of the building was then rented out by the new owner to the local distillery. In the period of Protectorate the farm was under a forced maintenance. After the war the building was administered by Benedikt Čech again and handed over to the state in 1948. Since the 50s of 20th century the so called United Agricultural Farm in Louka took over and later on United Agricultural Farm in Lipov. Sometime in the 70s and 80s a cellar and as well as the ground floor were partly rebuilt into a wine cellar but the project remained unfinished. The building was used as a granary until the end of the communist regime.

After the change of social climate the object was given back to its original owner. In 1994, the Ministry of Culture proclaimed the building as a part of national heritage. The former granary was not used anymore and it was quite dilapidated. Because of its bad state the roof was leaking. There were also fast changes of owners. The situation got better after Jan Bazala from Zaječí took over the building. He got the roof repaired with the help of the state in 2011–2015, and further expensive repairs are planned.

Geschichte des Speichers und ehemaligen Herrensitzes in Louka

Zusammenfassung

Der Rittersitz oder das kleine Schloßchen wurde in Louka wahrscheinlich Anfang des 16. Jahrhunderts erbaut, wenn auch die schriftlichen Quellen darüber schweigen. Die Erweiterung des Gebäudes zu einem Renaissanceschloss folgte um die Mitte des 16. Jahrhunderts durch Jan d. J. von Kunovice, einem bedeutenden Diplomaten und Gelehrten. Zwischen den Jahren 1578–1581 lebte hier auf Einladung des Herrschaftsbesitzers der Theologe Jakob Palaiolog, ein Nachkomme des byzantinischen Kaisergeschlechts. Ab 1625 befand sich Louka im Besitz der Fürsten von Liechtenstein. Es ist wahrscheinlich, dass das Schloss in den Kriegen des 17. Jahrhunderts ernsthaft beschädigt wurde, insbesondere im Jahr 1663 beim Einfall turko-tatarischer Truppen in Südostmähren.

In den dreißiger Jahren des 18. Jahrhunderts baute man den Herrensitz zu einem Speicher mit Wehranlagen um. Zu baulichen Veränderungen kam es auch in den Jahren 1805–1815, 1863–1865, 1880 und 1893. Dabei handelte es sich vor allem um die Erneuerung von Balkenstützen, Dachstuhl, Holzfußboden, Erker, Treppen usw. Im Jahr 1924 wurde das hiesige Restgut mitsamt dem Speicher im Rahmen der ersten Bodenreform von Benedikt Čech aus Domanín bei Bzenec gekauft. Einen Teil des Objekts vermietete der neue Besitzer an eine Genossenschaftsbrennerei. Zur Zeit des deutschen Protektorats wurde der Besitz mit Zwangsverwaltung belegt. Nach der Befreiung verwaltet das Gebäude wieder Benedikt Čech, der es 1948 dem Staat übergab. Seit den fünfziger Jahren des 20. Jahrhunderts wirtschaftete hier die Landwirtschaftliche Genossenschaft Louka und später die Landwirtschaftliche Genossenschaft Lipov. Im Lauf der siebziger und achtziger Jahre wurde ein Teil der Kellerräume und des Erdgeschosses zu einer Weinstube umgebaut, jedoch blieb dieses Projekt unvollendet. Bis zum Ende des kommunistischen Regimes nutzte man das Objekt als Speicher.

Nach dem Wechsel der gesellschaftlichen Verhältnisse wurde das Gebäude den Nachkommen des ehemaligen Eigentümers zurückerstattet. Das Kulturministerium erklärte das Gebäude 1994 zum Kulturdenkmal. Der ehemalige Speicher war zu dieser Zeit bereits ungenutzt und verfiel allmählich. Aufgrund des undichten Dachs drang Wasser in das Gebäude. Auch seine Eigentümer wechselten verhältnismäßig rasch. Eine Wende zum Besseren trat erst ein, als Jan Bazala aus Zaječí Besitzer wurde. Er ließ in den Jahren 2011–2015 mit staatlicher Hilfe das Dach instand setzen. Weitere aufwändige Reparaturen sind in Vorbereitung.

